

Sudety

2.12.2011 r. — część ustna

Zestaw I

1. Jakie skały wulkaniczne występują w Sudetach? Podaj ich rodzaje, wiek, miejsca występowania i związane z nimi atrakcje turystyczne.
2. Kto to był Michał Klahr (Klar)? Kiedy żył, gdzie można obejrzeć jego dzieła?
3. Gdzie i kiedy miała miejsce największa katastrofa lawinowa w Sudetach? Jakie zasady bezpieczeństwa wówczas zlekceważono?

Zestaw II

1. Gdzie w Sudetach znajdują się torfowiska? Które z nich podlegają ochronie (podaj nazwy obszarów chronionych)?
2. Jaki szczególny rodzaj budownictwa wprowadzono w XIX w. w Mysłakowicach i Międzygórzu? Z jakimi postaciami się to wiąże?
3. Dlaczego podczas wędrowki nie należy pić alkoholu (zwłaszcza w zimie „na rozgrzewkę”)?

Zestaw III

1. Scharakteryzuj wiatr fenowy. Gdzie w Sudetach występuje, jakie są jego konsekwencje?
2. Którzy książęta (z jakiej linii) wybudowali większość średniowiecznych warowni w Sudetach? Podaj przykłady zamków szczególnie atrakcyjnych turystycznie.
3. Jakie niebezpieczeństwa występują w zimie na wierzchołkach Karkonoszy?

Zestaw IV

1. Podaj przyczyny i skutki klęski ekologicznej, jaka nawiedziła Sudety Zachodnie w latach 80. XX w.
2. Którego polskiego władcę określono jako „karkonoskiego Hannibala”? Dlaczego?
3. Postępowanie przewodnika w przypadku zgubienia uczestnika wycieczki w górach.

Zestaw V

1. Scharakteryzuj piętra roślinne występujące w Sudetach (zakres wysokościowy, typowe cechy).
2. Gdzie znajdują się Kościoły Pokoju? Omów ich genezę.
3. Kto odpowiada za znakowanie szlaków turystycznych w parkach narodowych?

Zestaw VI

1. Gdzie w Sudetach występują wapienie? Podaj przykłady miejsc eksploatacji oraz form rzeźby krasowej.
2. Scharakteryzuj Sudecki Okręg Przemysłowy (kiedy powstał, jakie gałęzie przemysłu w nim dominowały, jakie były jego główne ośrodki, dlaczego upadł).
3. Jakie instytucje zarządzają ochroną przyrody w parkach narodowych, parkach krajobrazowych, rezerwach przyrody i obszarach „Natura 2000”?

Zestaw VII

1. Omów położenie Sudetów na tle podziału hydrograficznego Europy – do jakich mórz są odwadniane, przez jakie (główne) rzeki?
2. Gdzie znajdują się Kościoły Łaski? Omów ich genezę.
3. Gdzie w Sudetach na terenach pozamiejskich obowiązują szczególne zasady poruszania się po drogach (ruch jednokierunkowy lub wahadłowy)?

Zestaw VIII

1. Kiedy powstał Karkonoski Park Narodowy? Jakie są jego najcenniejsze walory? Podaj przykłady postaci zasłużonych dla ich ochrony.
2. Jakie wybitne postacie przyczyniły się do rozwoju zespołu klasztornego w Krzeszowie (w różnych epokach)?
3. Jakie odznaki turystyczne można zdobywać podczas zwiedzania Sudetów?

Zestaw IX

1. Podaj z omówieniem genezy typy przełomów rzecznych i przykłady z terenu Sudetów.
2. Podaj nazwy dwóch największych organizacji turystycznych działających w Sudetach przed II wojną światową. Czym się one założyły?
3. Podaj podstawowe zasady obowiązujące odwiedzających parki narodowe.

Zestaw X

1. W jakich pasmach sudeckich występują formy skalne? Podaj przykłady, określając ich położenie i rodzaj budujących je skał.
2. W jaki sposób Śląsk w średniowieczu przeszedł pod władanie królów czeskich?
3. Jakie rodzaje uprawnień przewodnickich funkcjonują w Polsce?

Zestaw XI

1. W jakich pasmach sudeckich występują muflony? Jakiego jest pochodzenia tych zwierząt?
2. Gdzie w Sudetach (i na ich przedpolu) toczyły się walki w czasie wojen napoleońskich?
3. Podaj podstawowe obowiązki przewodnika względem obsługiwanych turystów.

Zestaw XII

1. Jakie są przyczyny szczególnego zagrożenia powodziowego w Sudetach? Podaj przykłady katastrofalnych powodzi (kiedy i gdzie wystąpiły)?
2. Kiedy powstała Solidarność Polsko-Czechosłowacka? Jakie stawiała sobie cele, gdzie odbywały się spotkania na granicy? Podaj przykłady wybitnych postaci związanych z tym ruchem.
3. Podaj podstawowe wyposażenie apteczki zabieranej na górską wędrowkę.

Zestaw XIII

1. Scharakteryzuj elementy rzeźby polodowcowej. Które z nich można zobaczyć w Sudetach?
2. Kim był i czym dla turystyki sudeckiej zasłużył się Mieczysław Orłowicz?
3. Jakie są prawne regulacje dotyczące czasu pracy kierowców? Kto kontroluje ich przestrzeganie?

Zestaw XIV

1. Kiedy powstał Park Narodowy Gór Stołowych? Jakie są jego najcenniejsze walory? Podaj przykłady postaci zasłużonych dla ich ochrony.
2. Jakiego znaczenia w historii Sudetów miała wojna trzydziestoletnia?
3. Rozwiń stwierdzenie, że rozpoczęcie wycieczki to ważny moment, mający trzy cele – informacyjny, kontrolny i organizacyjny.

Zestaw XV

1. Wymień zbiorniki zaporowe utworzone w zlewni Bobru. Które z nich – jako rezerwuary wody pitnej – wyłączone są z użytkowania rekreacyjnego?
2. Gdzie i kiedy w Sudetach rozwinął się przemysł szklarski? W jakich muzeach można obejrzeć wyroby sudeckich hut szkła?
3. Od jakiego rodzaju odpowiedzialności przewodnik może się ubezpieczyć? Jaki charakter ma to ubezpieczenie i jak się je zawiera?

Zestaw XVI

1. Wymień zbiorniki zaporowe położone w Sudetach Środkowych i na Przedgórzu Sudeckim. Które z nich – jako rezerwuary wody pitnej – wyłączone są z użytkowania rekreacyjnego?
2. Podaj przykłady wybitnych Polaków, którzy odwiedzali sudeckie uzdrowiska oraz materialne pamiątki ich pobytu.
3. Omów sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadku zwichnięcia lub złamania nogi.

Zestaw XVII

1. Co to znaczy, że Sudety są górami zrębowymi? Czym różnią się od gór fałdowych (np. Karpat)?
2. Kim byli i jakie zasługi dla popularyzacji wiedzy o Sudetach wnieśli Tadeusz Steć i Zbigniew Martynowski?
3. Marznięcie, odmrożenia, wychłodzenie – przyczyny, objawy, przeciwdziałanie, postępowanie.

Zestaw XVIII

1. Gdzie w Sudetach występuje uran? Jakie atrakcje turystyczne związane są z tym pierwiastkiem?
2. Kiedy i po co odwiedził Sudety Johan Wolfgang Goethe? Czym jego pobyt upamiętniono?
3. Działanie przewodnika podczas długich przejazdów autokarowych przez mało atrakcyjny teren.

Zestaw XIX

1. Jak powstały granitowe skałki (np. w Karkonoszach)?
2. Jakie plemiona zamieszkiwały we wczesnym średniowieczu ziemie śląskie?
3. Co należy rozumieć pod pojęciem „racjonalny ubiór i ekwipunek turysty górskiego” na kilkudniowej wycieczce?

Zestaw XX

1. Wyjaśnij genezę piaskowcowych form skalnych w Górach Stołowych. Podaj przykłady.
2. Kto, gdzie i kiedy założył obóz pracy Gross-Rosen? Gdzie zatrudniano jego więźniów (podaj przykłady)?
3. Podział obowiązków między przewodnika i kierownika wycieczki.

Zestaw XXI

1. Podaj przykłady gatunków rzadkich roślin rosnących na łąkach. Jakie działania konieczne są dla ochrony ich ekosystemów?
2. Jakie motywy skłaniały Czechosłowację do aspirowania w 1945 r. o przejęcie Ziemi Kłodzkiej?
3. Omów sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadku zranienia kończyny i intensywnego krwotoku.

Zestaw XXII

1. Kiedy w rezerwacie lub parku narodowym można (a nawet trzeba) wycinać drzewa?
2. Kto to był i czym się zasłużył Franz Pabel?
3. Postępowanie przewodnika w górach w warunkach załamania pogody.

Zestaw XXIII

1. Gdzie w Sudetach żyją cietrzewie? Dlaczego rozwój turystyki rodzi konflikty z ochroną tych ptaków?
2. Gdzie w średniowieczu znajdowały się w Sudetach największe ośrodki wydobywania złota? Jakie pamiątki z tym związane można pokazać turystom?
3. Jakich wskazówek należy udzielić uczestnikom wycieczki tuż przed wprowadzeniem ich do szkolnego schroniska młodzieżowego?

Zestaw XXIV

1. Jakie rodzaje wód mineralnych i leczniczych występują w Sudetach? Podaj miejsca ich występowania.
2. Omów najważniejsze przedsięwzięcia związane z rozwojem sieci kolejowej w Sudetach.
3. Zasady dobierania tempa marszu podczas wycieczki; szacowanie czasu trwania wycieczki.

Zestaw XXV

1. Co to są gatunki reliktowe? Podaj przykłady występujące w Sudetach.
2. Podaj, gdzie mieli swoje opactwa i jakie zasługi dla rozwoju gospodarczego Sudetów (i Przedgórze) wnieśli cystersi.
3. Omów sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadku podejrzenia zatrucia pokarmowego.